

האתגר החברתי כלכלי במשק הישראלי: צמיחה מכלילה ובת קיימא

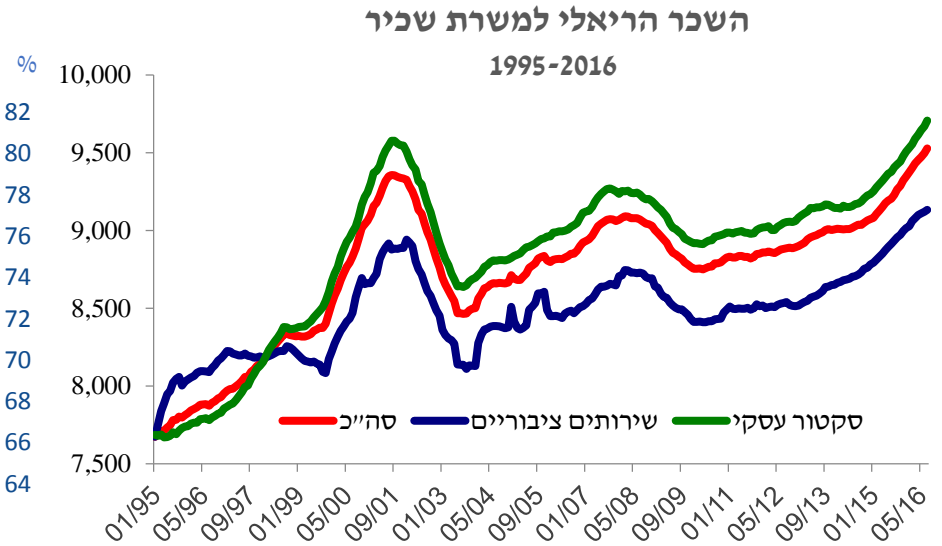
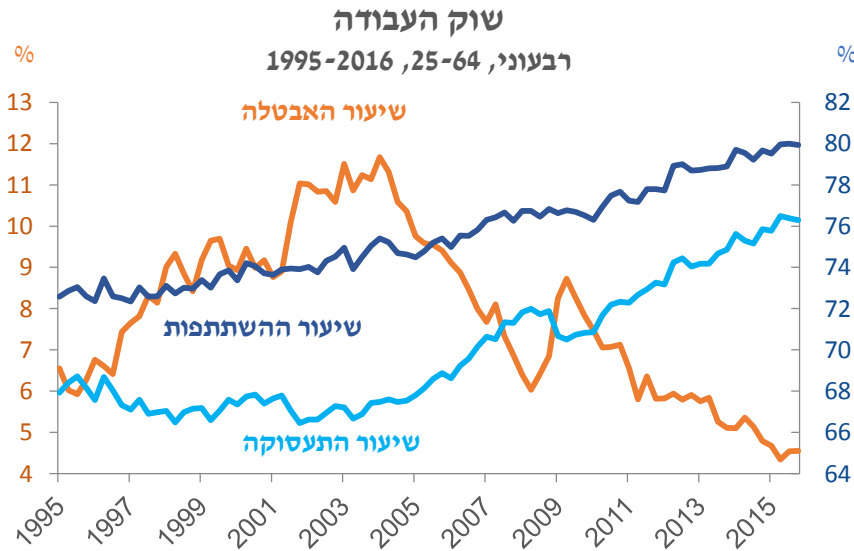
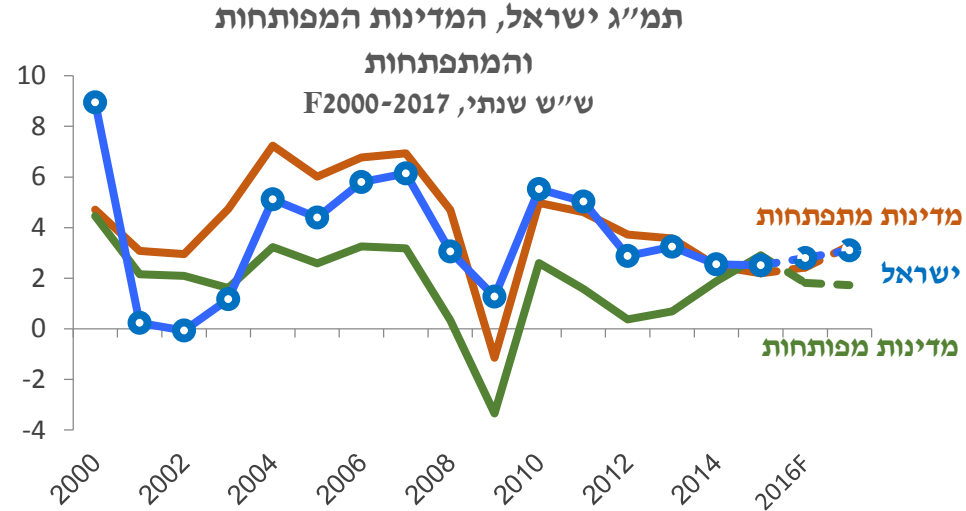
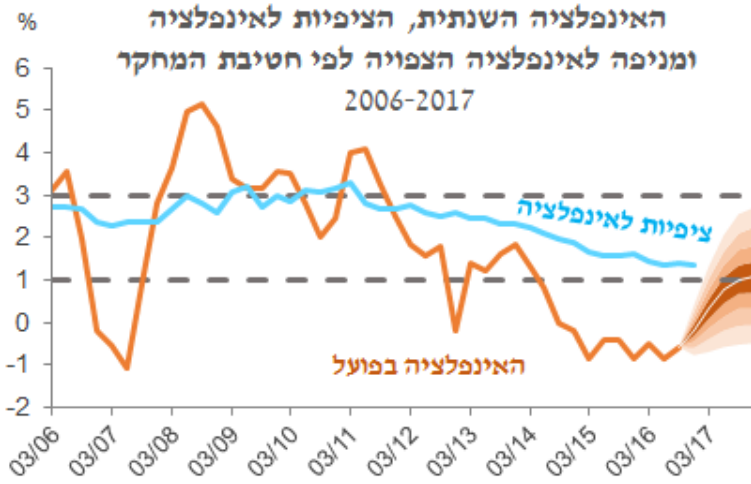
כנס שדרות לחברה

ד"ר קרנית פלוג, נגידת בנק ישראל

30.11.2016

המצב המקרו כלכלי טוב בהינתן התנאים החיצוניים

❖ התמונה המקרו כלכלית חיובית, בפרט בהינתן הסביבה הגלובלית;
שוק העבודה איתן.

❖ האם הצמיחה בת קיימא?

❖ האם הצמיחה מכלילה?

אתגרי המשק הישראלי בדרך לצמיחה מכלילה ובת קיימא

עוני ואי-שוויון

ביטחון פנסיוני

פריון

בריאות וסיעוד

הון אנושי

תעסוקה

איכות הסביבה
ומשאבי טבע

הוצאה ציבורית
והרכבה, ותוואי
החוב הציבורי

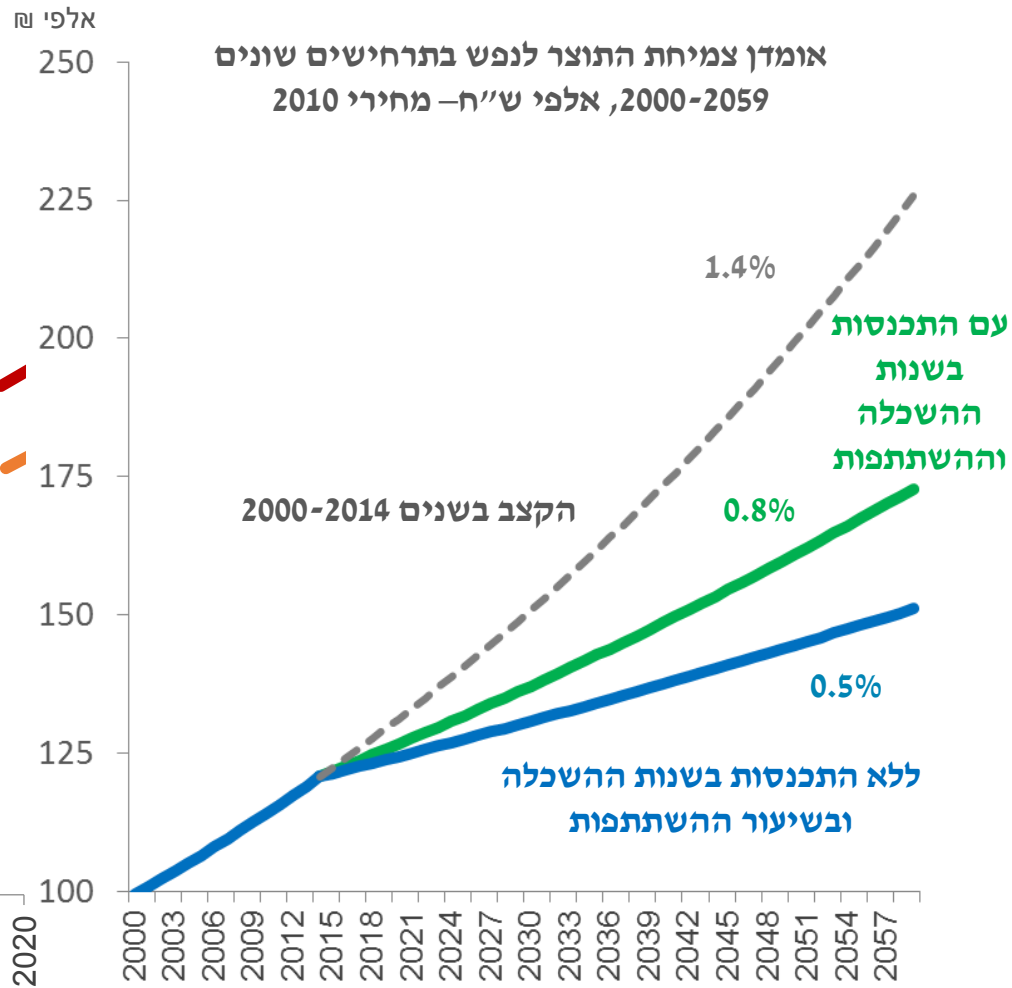
רגולציה יעילה
וחכמה

קיימים כוחות הממתנים את הצמיחה העתידית

המגמות הגלובליות

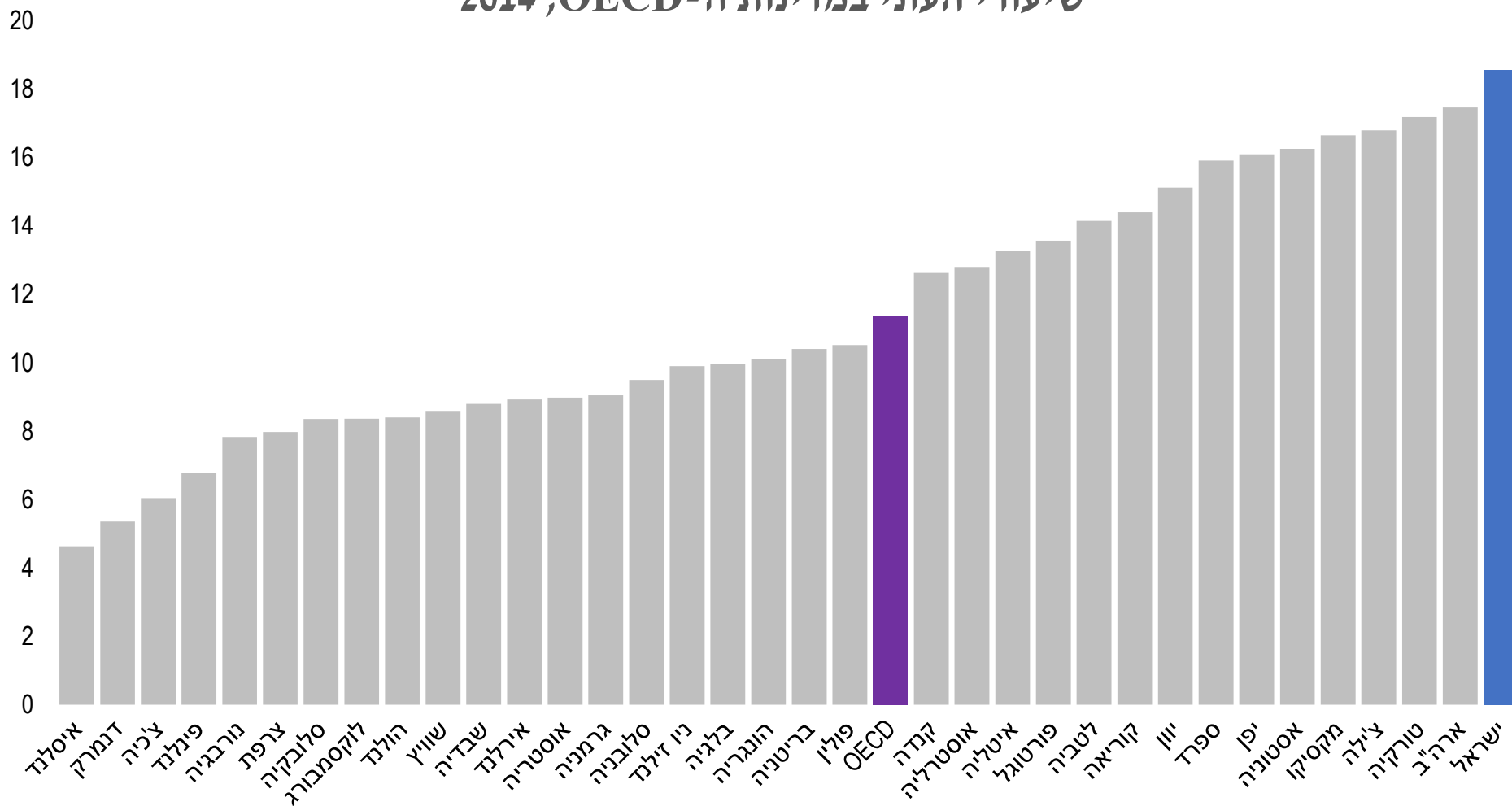
המגמות הדמוגרפיות ומיצוי תרומת ההשכלה

ישראל המדינה בעלת שיעורי העוני הגבוהים ביותר בקרב המדינות המפותחות

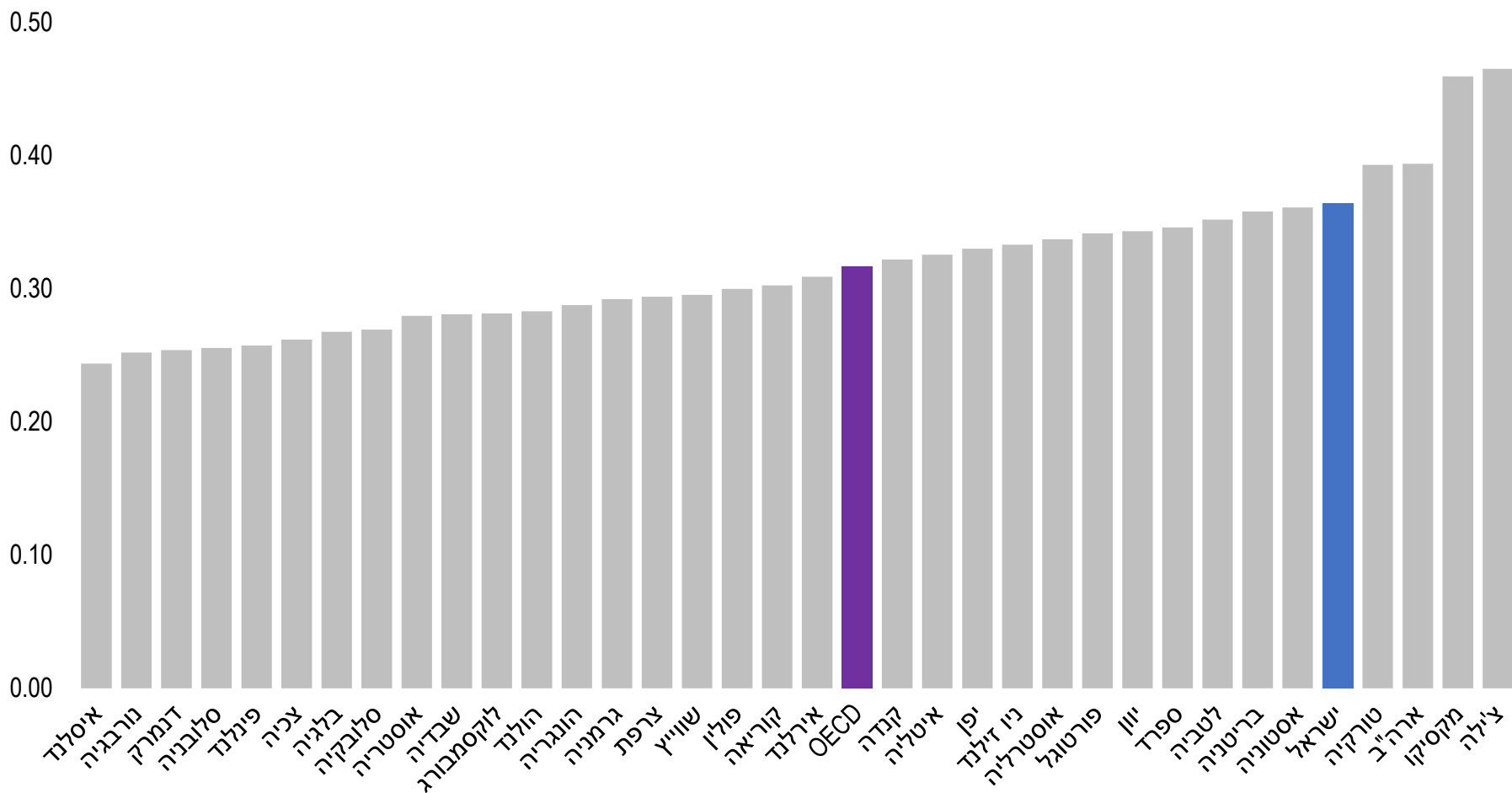
שיעורי העוני במדינות ה-OECD, 2014

רמת אי השוויון בחלוקת ההכנסה הפנויה גבוהה בהשוואה בינלאומית

מדד ג'יני לאי שוויון בחלוקת ההכנסות הפנויות, 2014

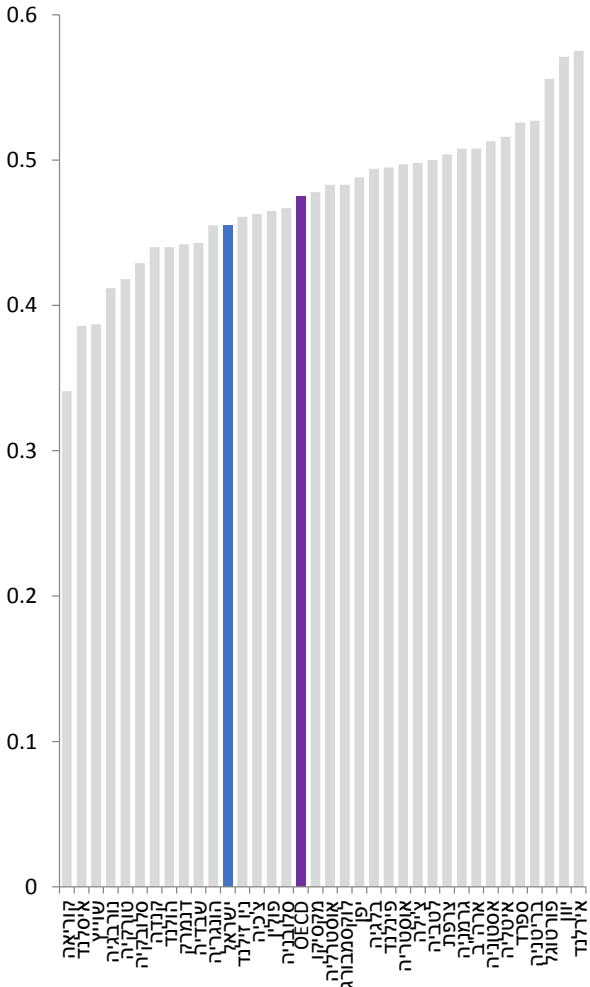
הגורמים המשפיעים על אי השוויון

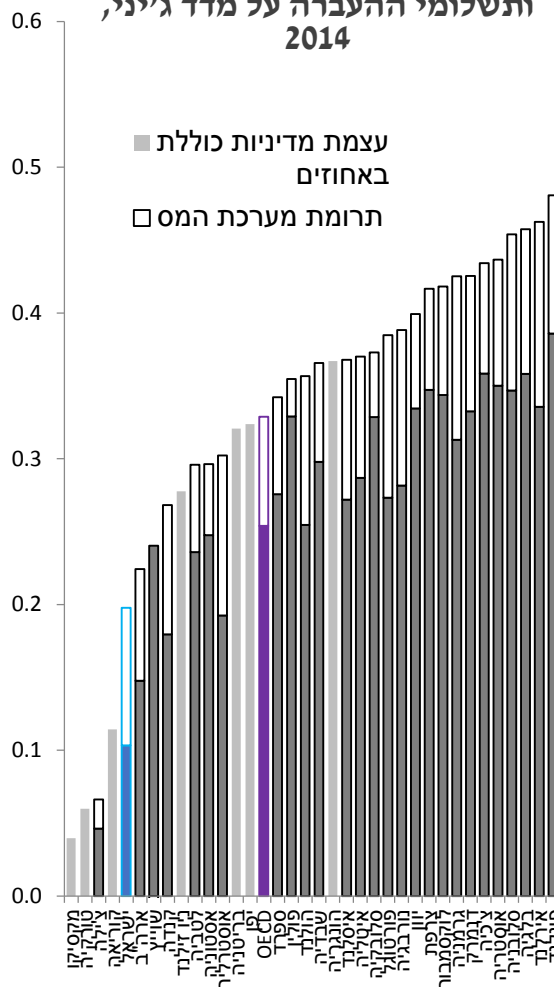
אי השוויון בהכנסה כלכלית דומה למוצע OECD אולם השפעת המדיניות, ביחוד תשלומי העברה, נמוכה בהשוואה בינלאומית

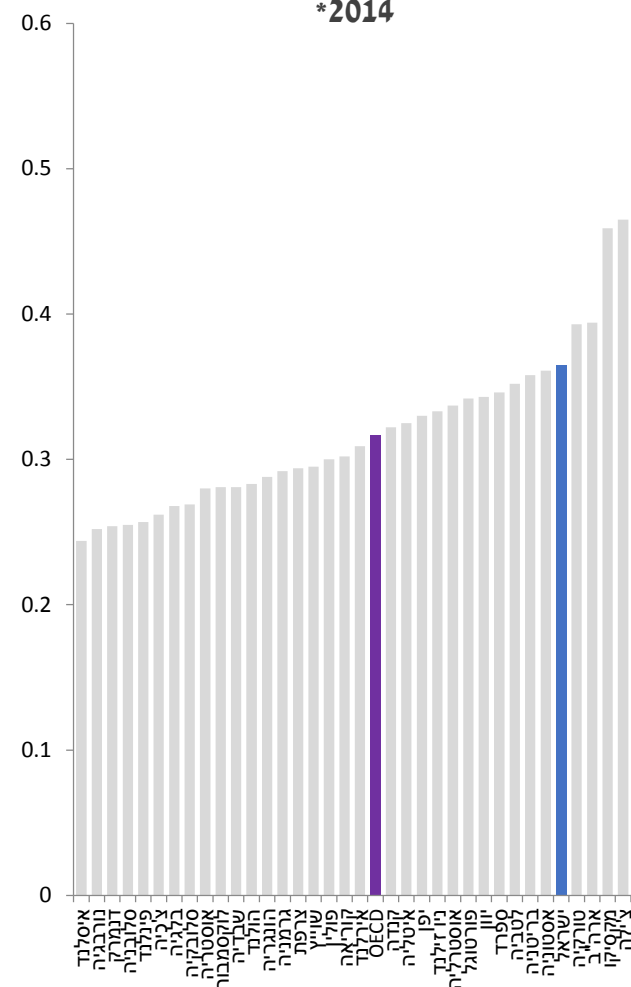
מדד ג'יני לאי שוויון בהכנסה כלכלית, *2014

עצמת השפעת מדיניות המסים ותשלומי העברה על מדד ג'יני, 2014

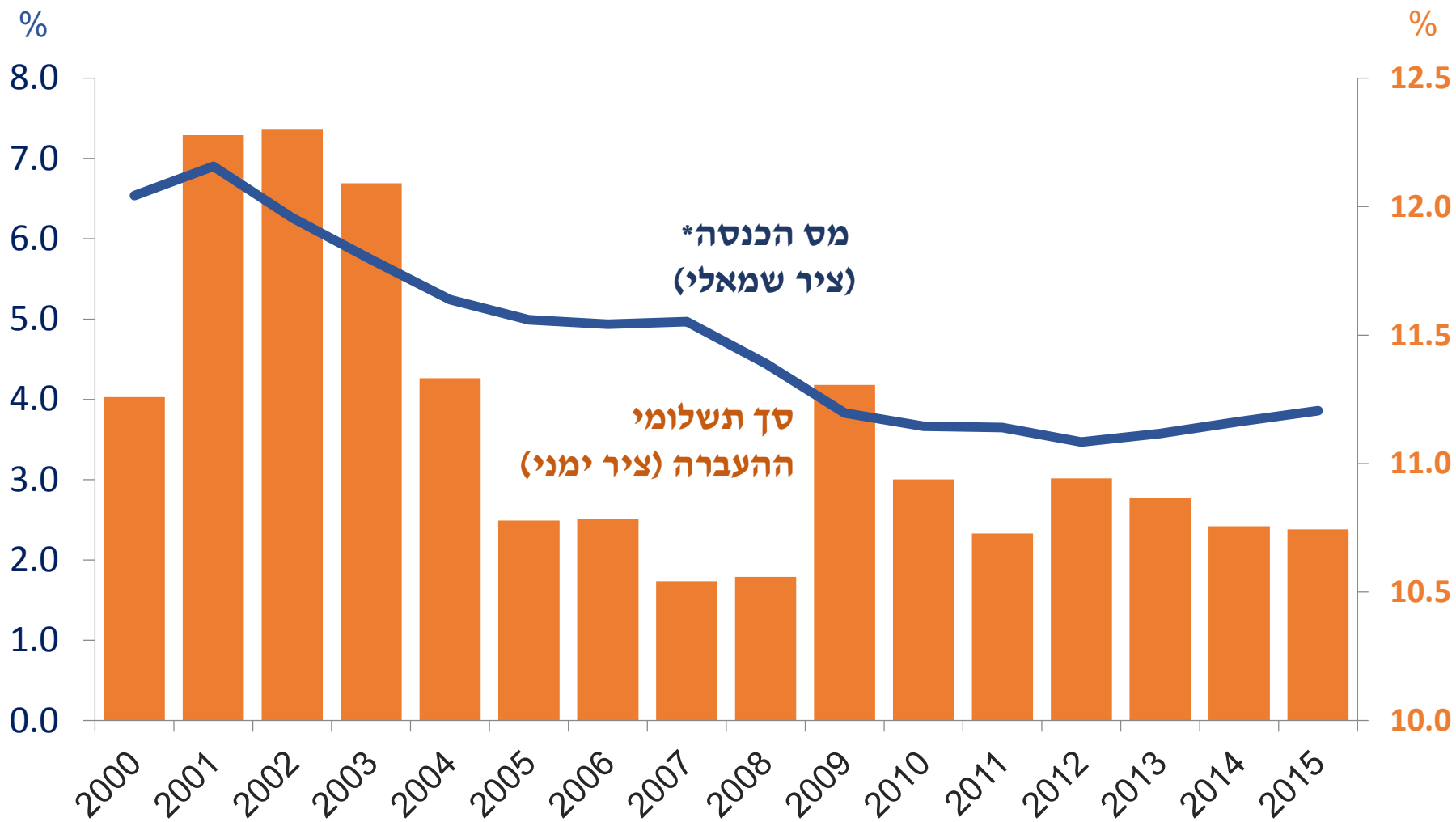
מדד ג'יני לאי שוויון בהכנסה הפנויה, *2014

*2014, או הנתונים העדכניים ביותר הזמינים, העמודות האפורות בגרף האמצעי אינן כוללות פירוק השפעת המדיניות בעקבות היעדר נתונים

תשלומי ההעברה ומס הכנסה כאחוז מהתמ"ג

2000-2015

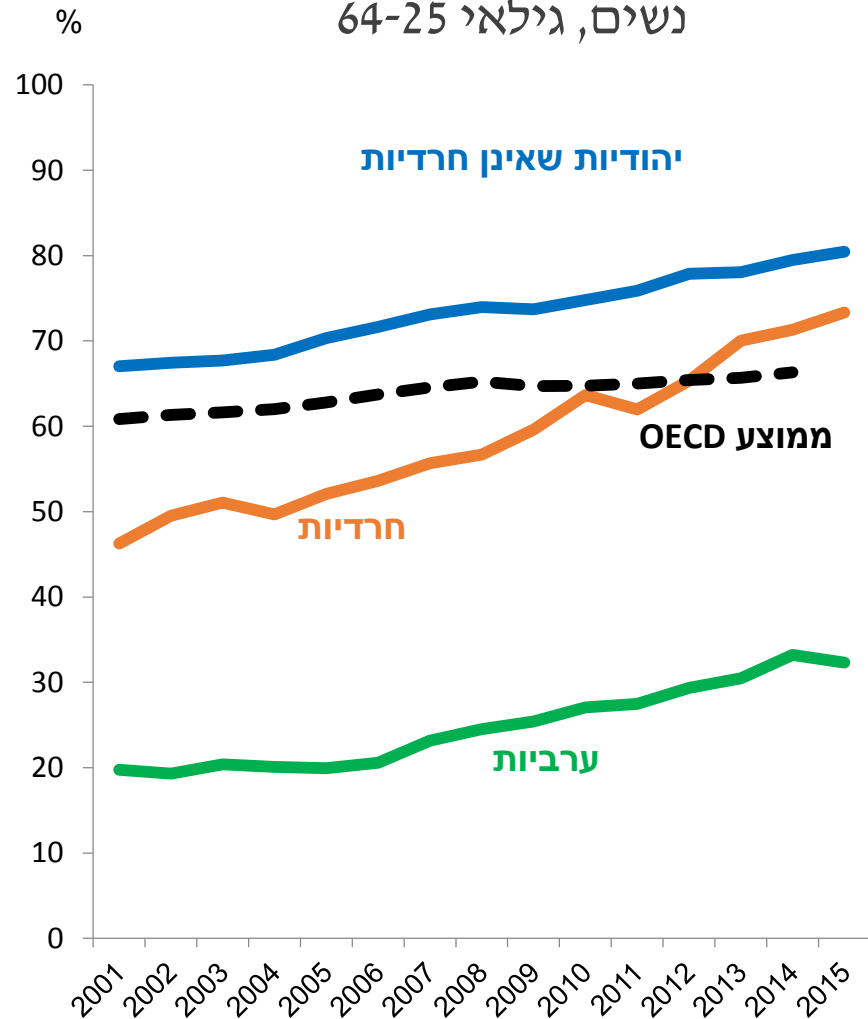

* בגין שכר

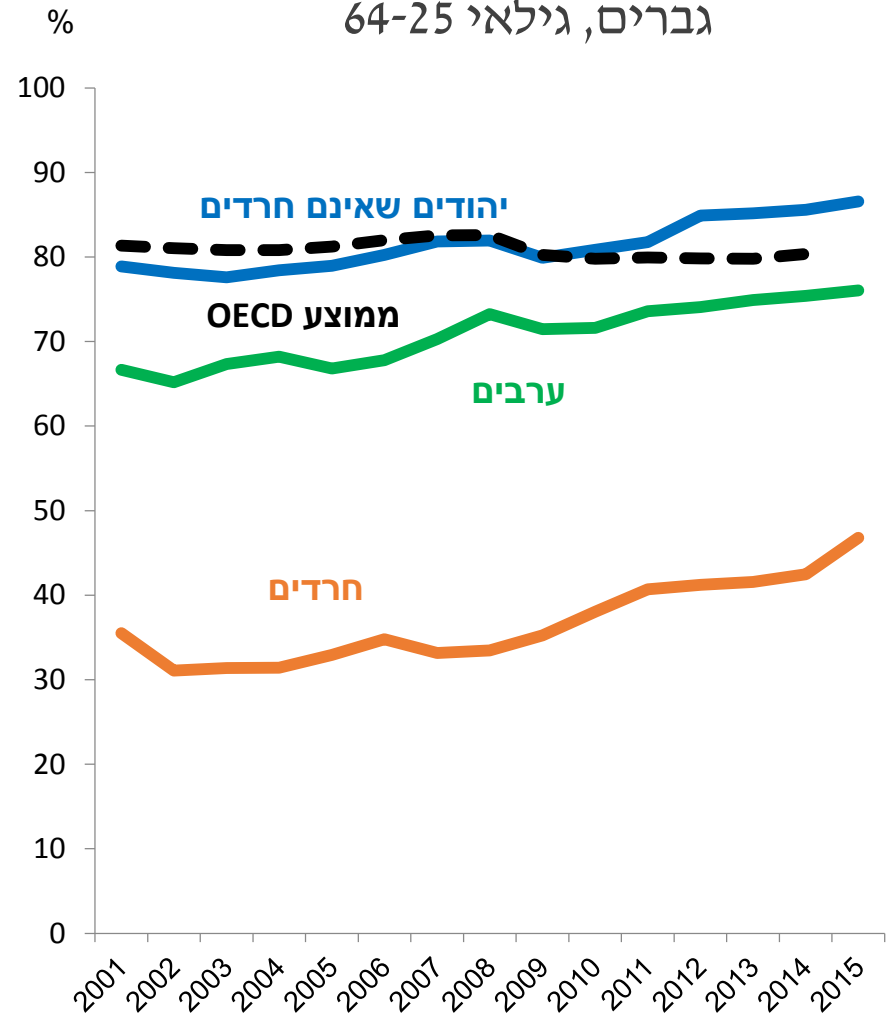
שיעור התעסוקה לפי קבוצות אוכלוסייה

נשים, גילאי 25-64

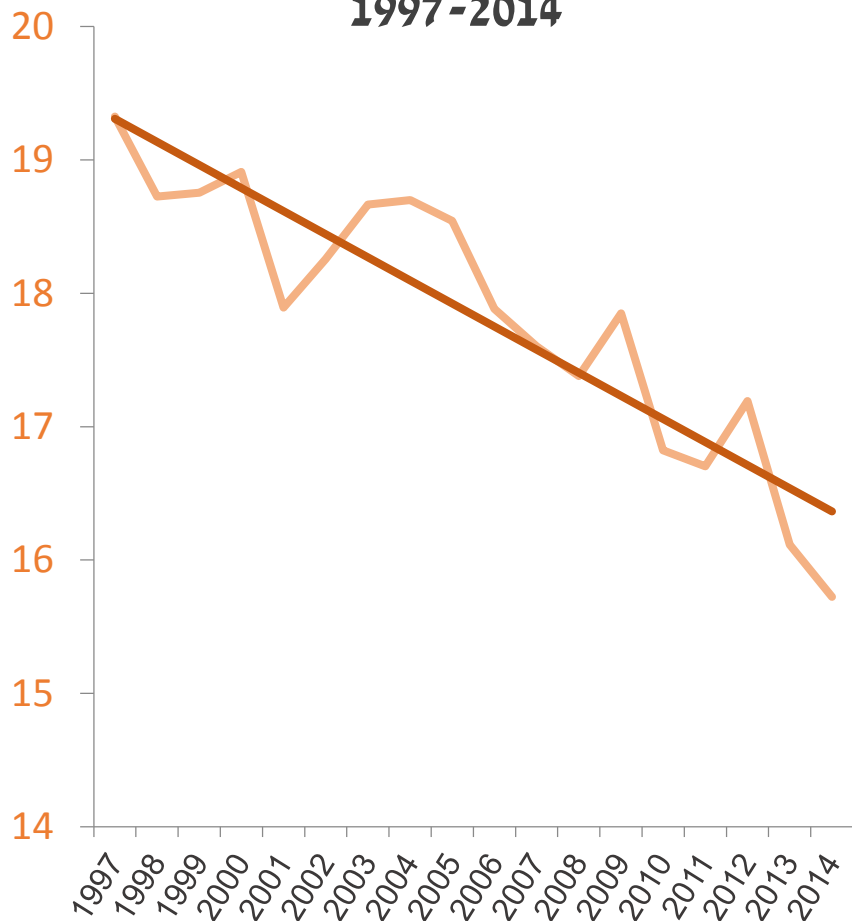
גברים, גילאי 25-64

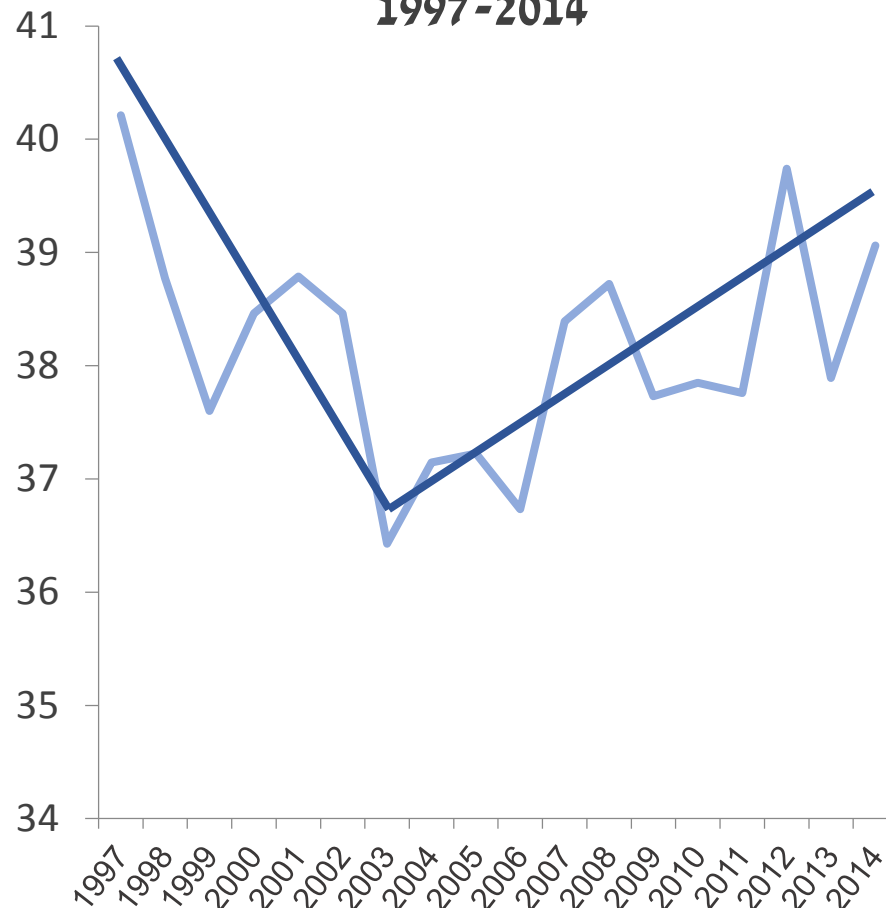
בשנים האחרונות הצטמצמו הפערים בשעות העבודה בין משקי הבית אך נרשמה יציבות בפערי השכר השעתי

ג'יני לשעות עבודה*
1997-2014

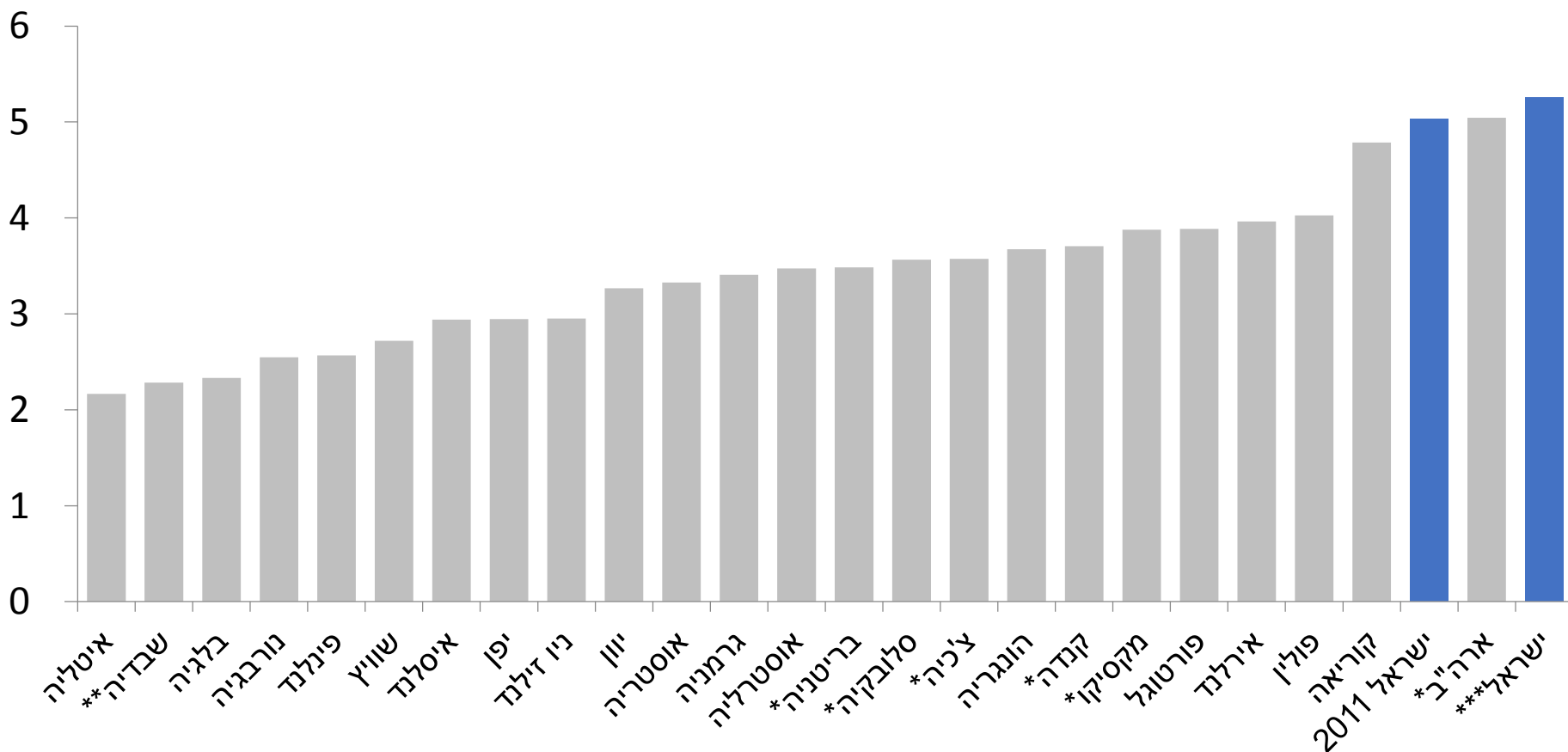
ג'יני לשכר לשעה*
1997-2014

היחס בין העשירונים בשכר ברוטו בהשוואה בינלאומית, 2014

היחס בין שכר העשירון העליון לתחתון, 2014

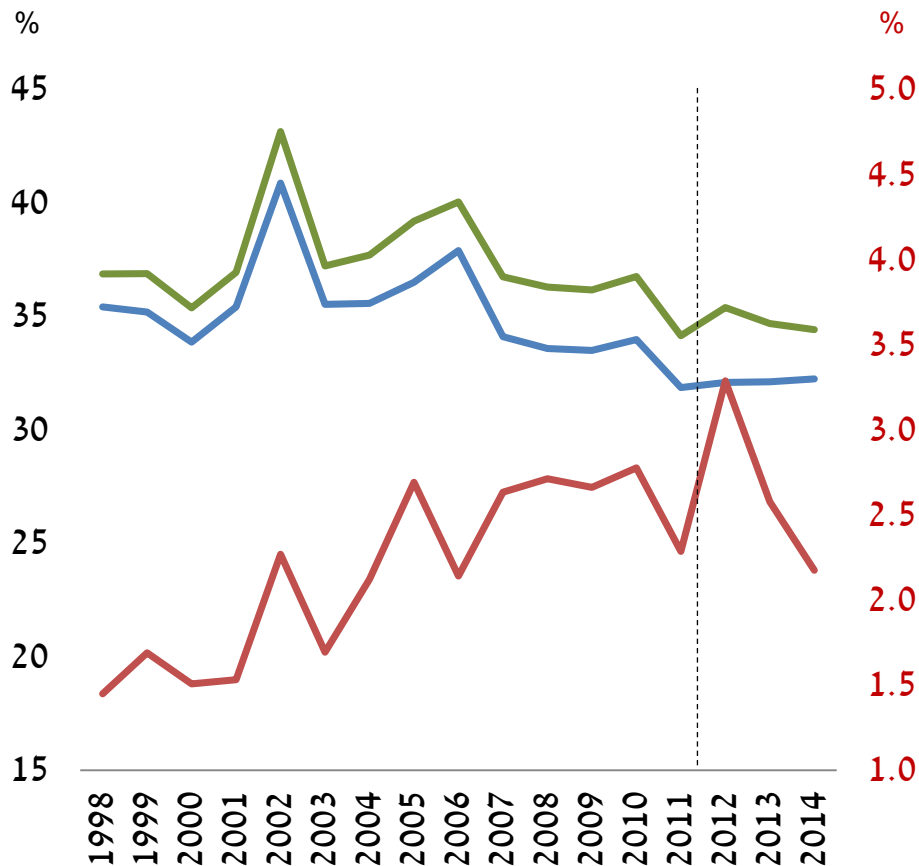

נתון ל-2015 **נתון ל-2013 *** חושב על פי סקרי הוצאות 2014, עם התאמה לגיל

אי השוויון הכלכלי בין משקי בית; אי השוויון בין המרכז לפריפריה עלה

פירוק אי-השוויון בהכנסה הכלכלית לפי מחוזות גיאוגרפיים (מדד תייל), 1998-2014

אי השוויון בהכנסה הכלכלית ירד
אי השוויון בתוך כל מחוז ירד
אי השוויון בין המחוזות עלה עד
לאחרונה והחל מ-2012 הצטמצם

*מדדי אי-השוויון חושבו על פי ההכנסה לנפש תקנית.

**הקו האנכי המרוסק מסמן שבר בסדרה בעקבות שינוי מתודולוגיה בסקרי הכנסות

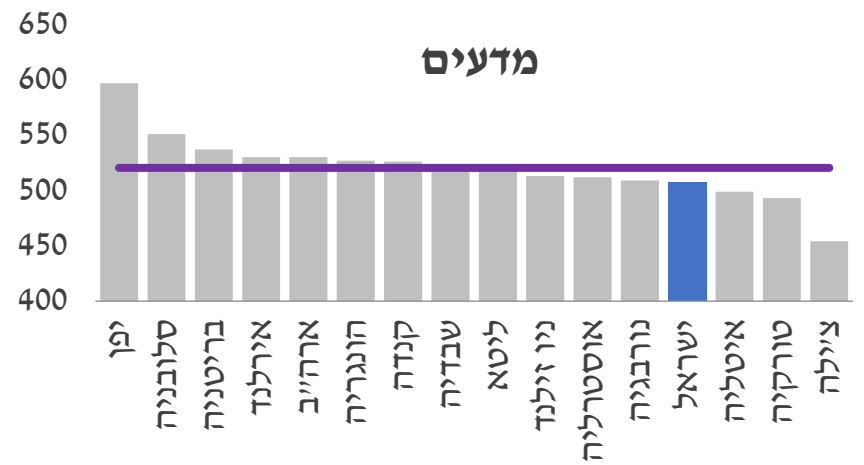
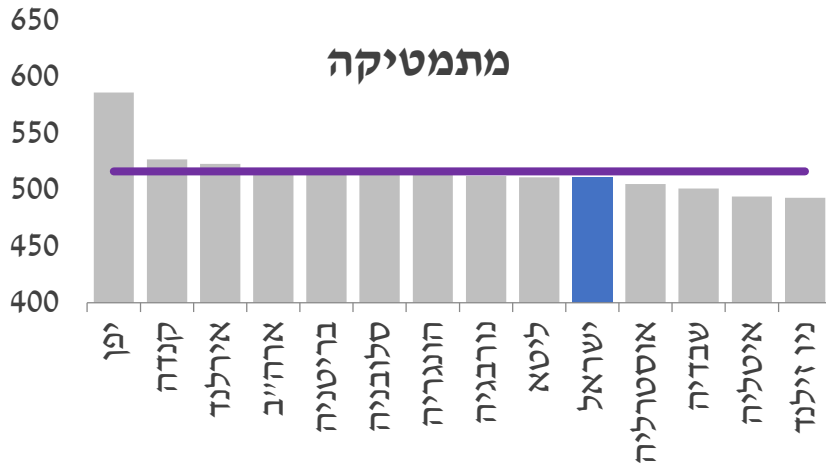
פערי השכר ופערי ההון האנושי (המיומנויות)

האם מערכת החינוך משפרת את רמת המיומנויות הבסיסיות כדי לתמוך בעליית פריון העבודה?

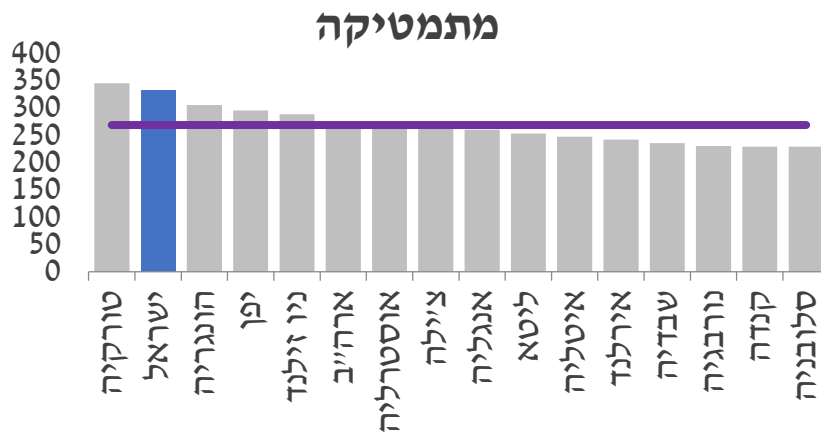
האם מערכת החינוך של היום תצמצם את פערי המיומנויות ולכן את פערי השכר העתידיים?

האם מערכת ההכשרה המקצועית פועלת לצמצום פערי המיומנויות והשכר?

הישגי התלמידים

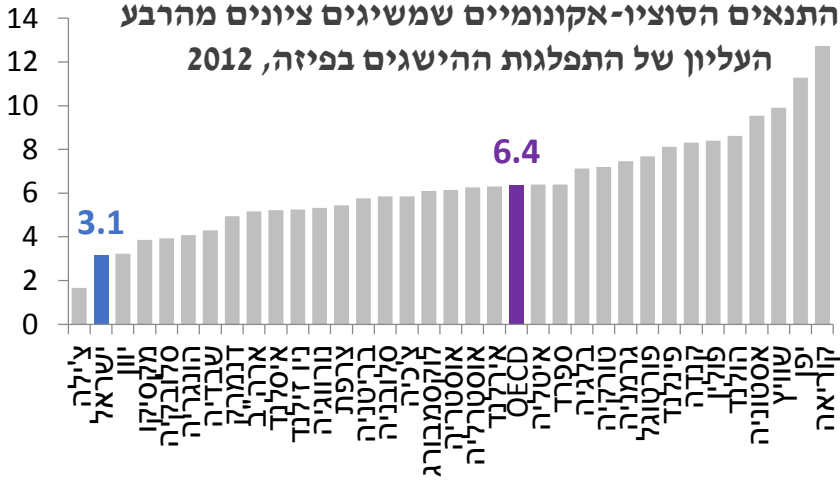
הפערים בהישגי התלמידים

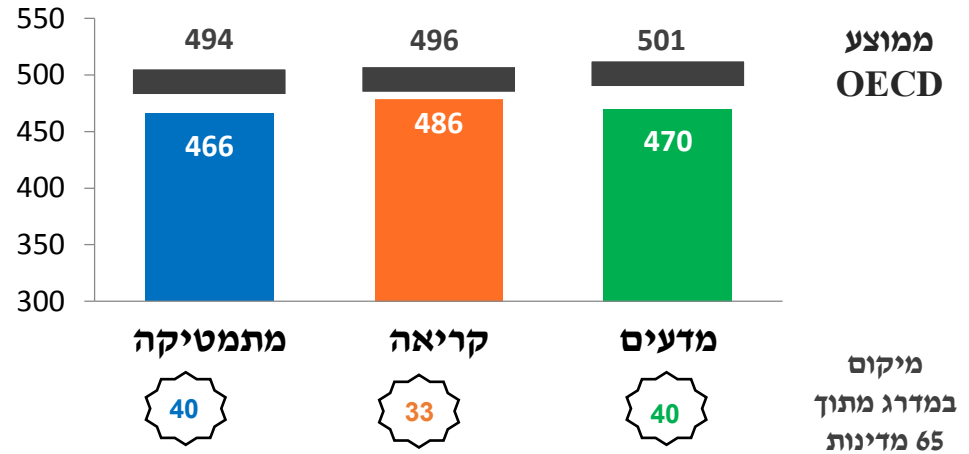
*ממוצע מדינות ה-OECD שהשתתפו

אינדיקטורים לפערים ולאיכות החינוך

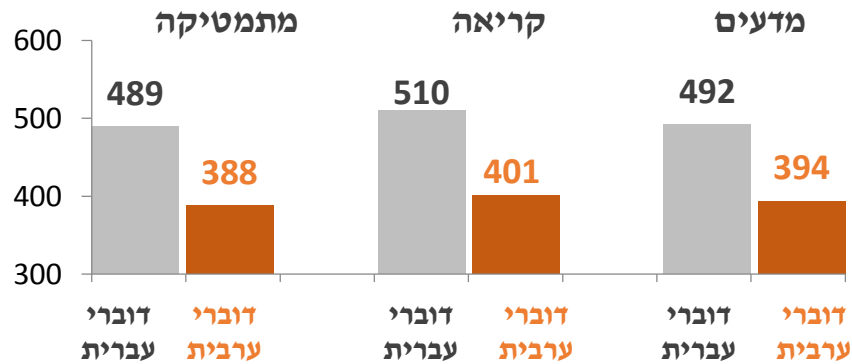
שיעור התלמידים מהרבע התחתון של התפלגות התנאים הסוציו-אקונומיים שמשיגים ציונים מהרבע העליון של התפלגות הישגים בפיזה, 2012

הישגי ישראל באוריינות קריאה, מתמטיקה ומדעים בפיזה, 2012

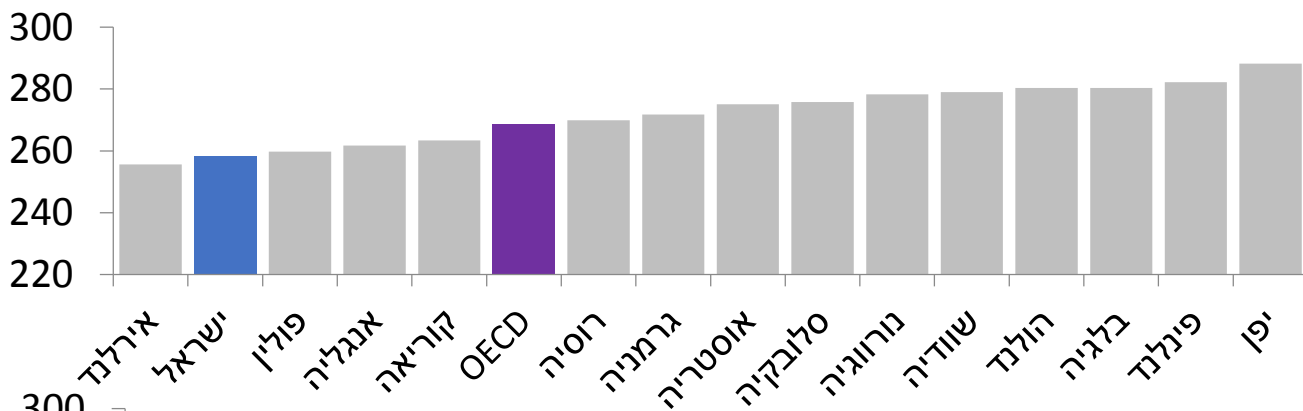
הישגי תלמידים דוברי עברית וערבית בפיזה, 2012

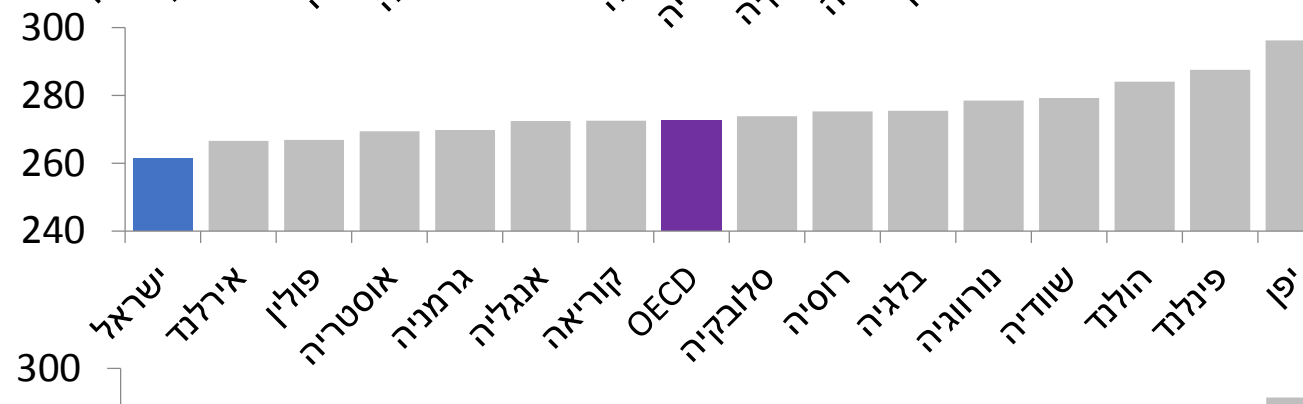
מדד לפערים בהישגי התלמידים במבחן פיזה במתמטיקה, 2012

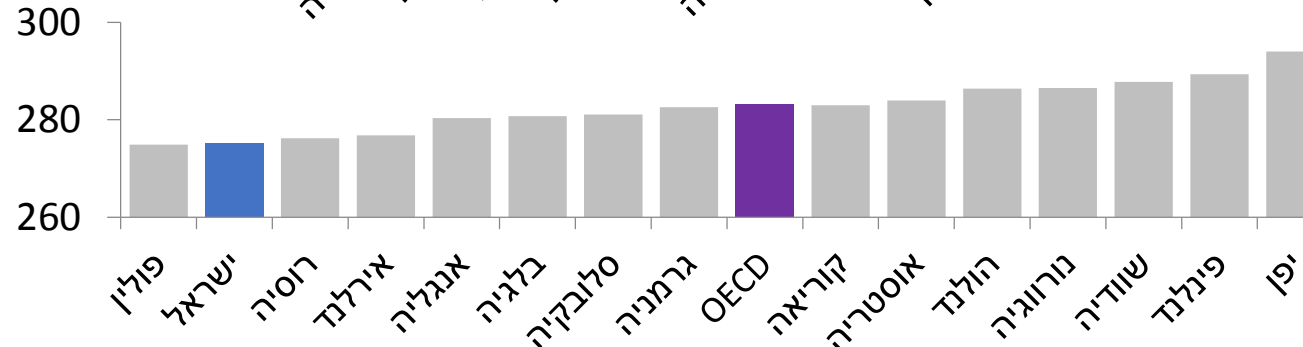
הישגיהם של בני 16-65 בישראל ובמדינות ה-OECD בסקר המיומנויות הבינלאומי PIAAC

מיומנויות כמותיות

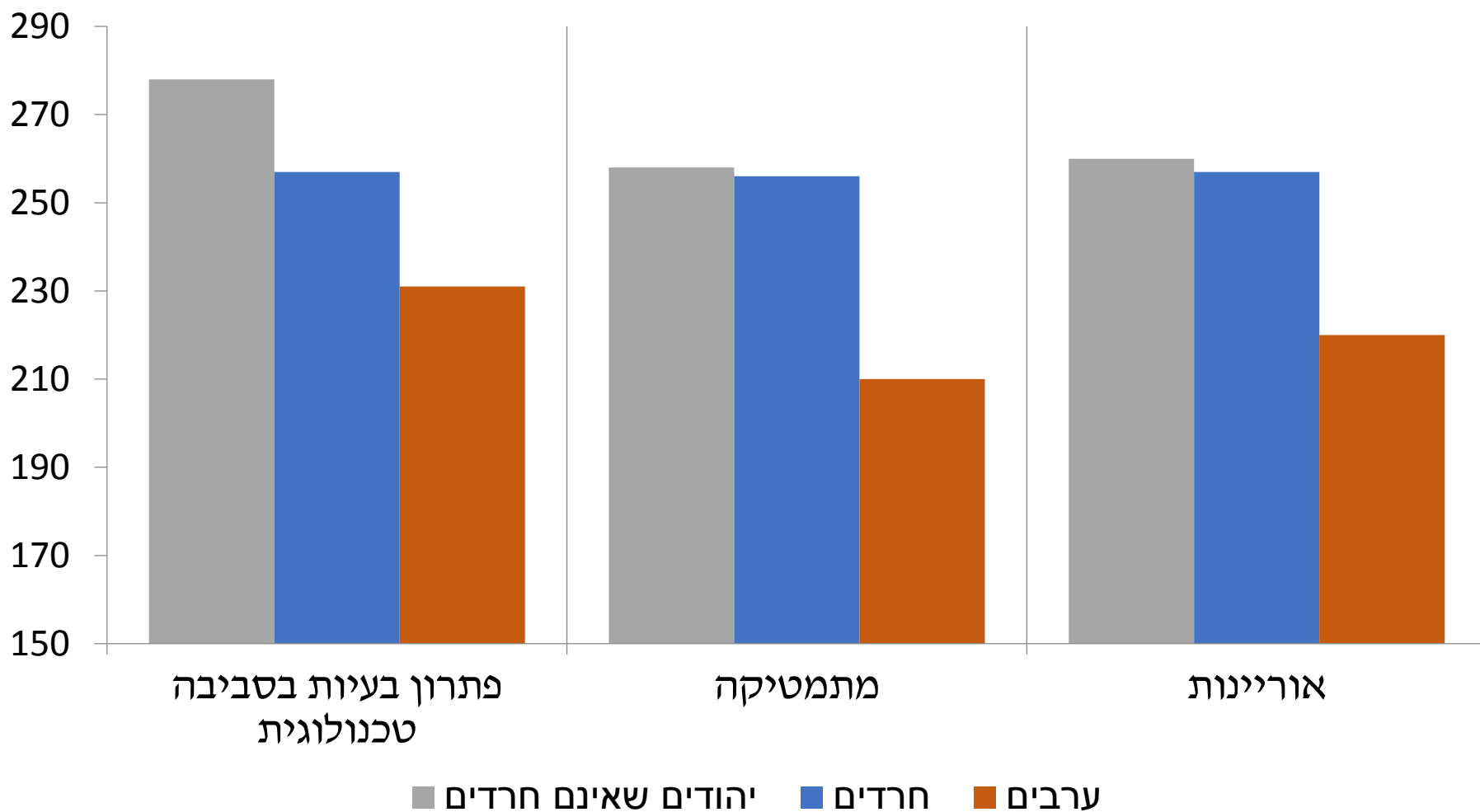

מיומנויות קריאה וכתובה

מיומנויות פתרון בעיות בסביבה דיגיטלית

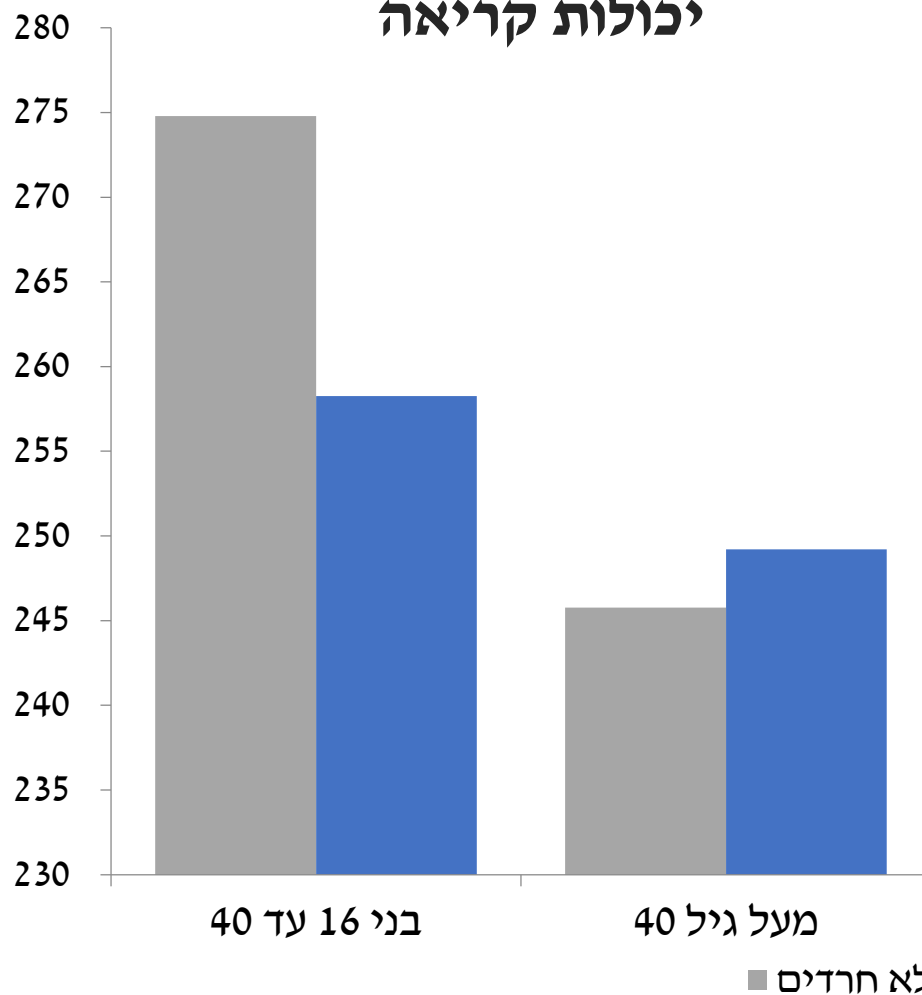
קבוצות האוכלוסייה השונות בישראל נבדלות ביכולות הבסיסיות שלהם בשוק העבודה

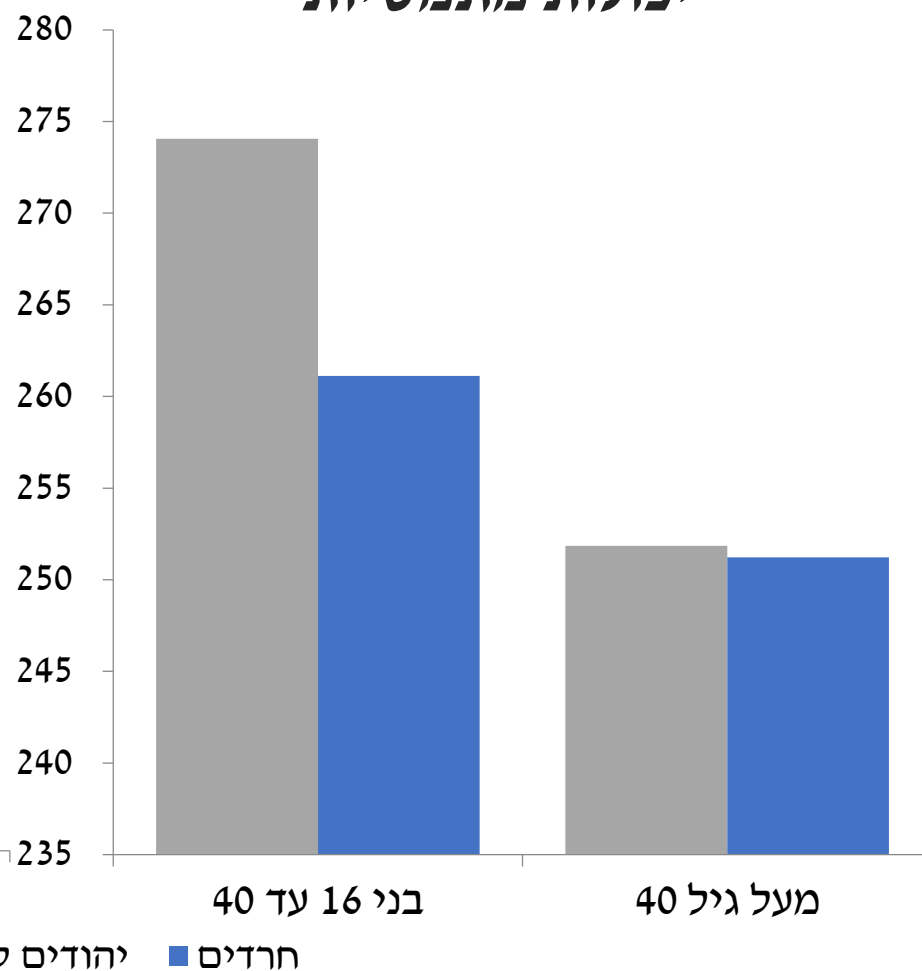
לאורך השנים העמיק הפער בין יכולותיהם של החרדים לבין יהודים שאינם חרדים

יכולות קריאה

יכולות מתמטיות

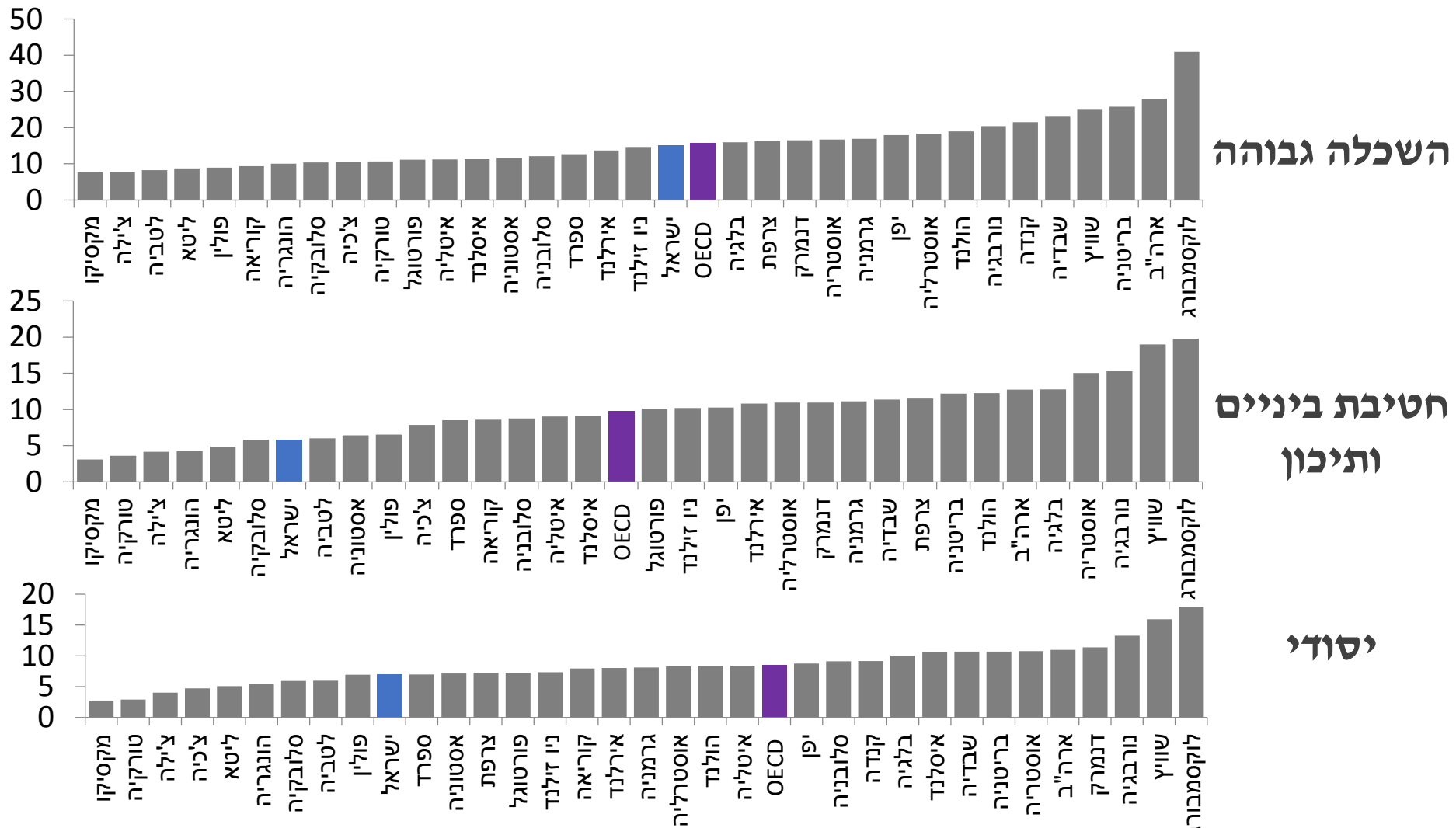

ההוצאה הממשלתית על כינוך, הכשרה ורווחה בהשוואה בינלאומית

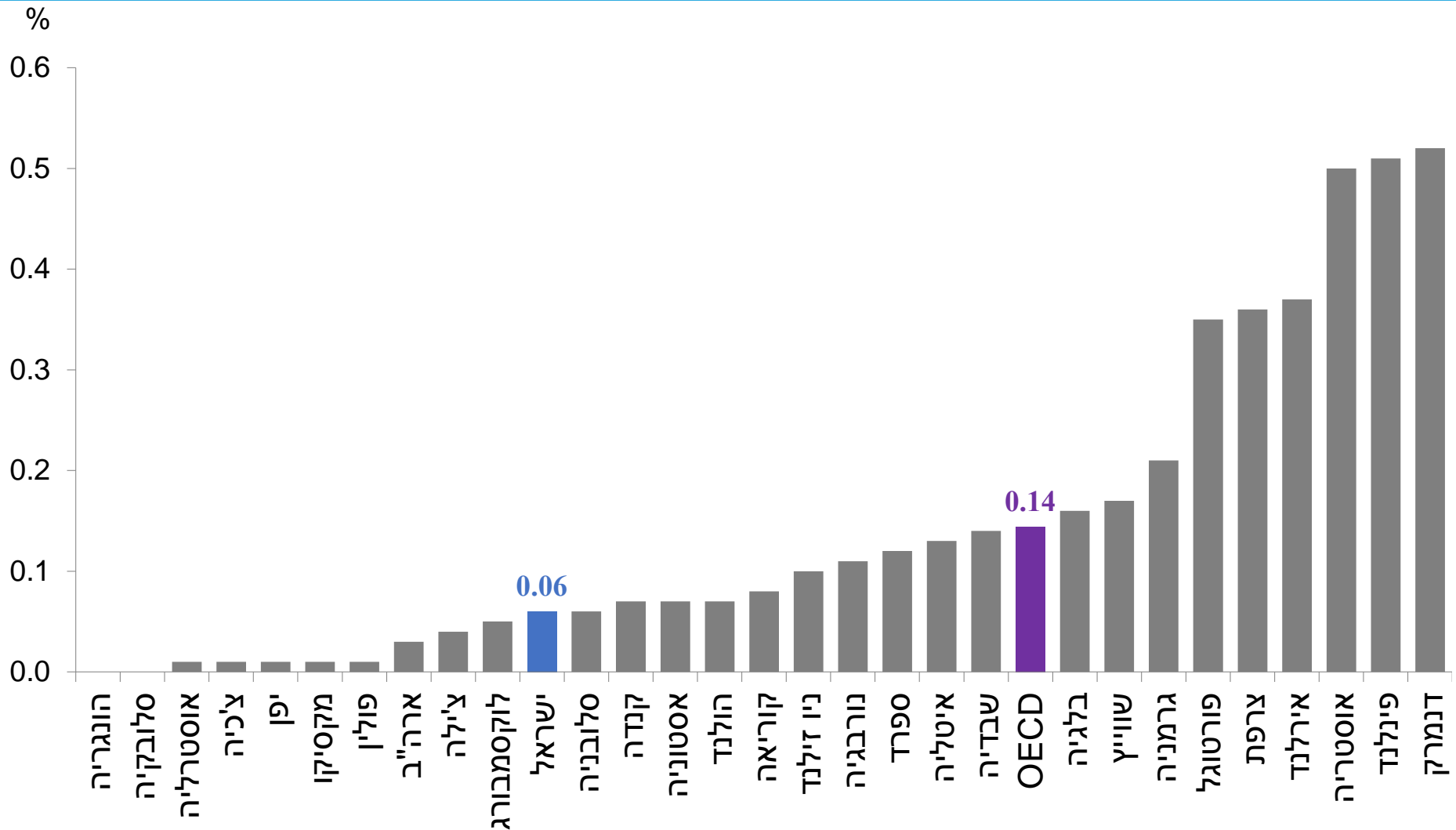
הוצאה שנתית לתלמיד

PPP, 2013, לפי דרג חינוך, אלפי דולרים

* הנתונים לשנת 2013 ואינם כוללים את היישום המלא של כלל הרפורמות התקציביות בשנים האחרונות בתחום החינוך

הוצאה על הכשרה מקצועית בישראל ובמדינות ה-OECD, 2014, אחוזי תוצר

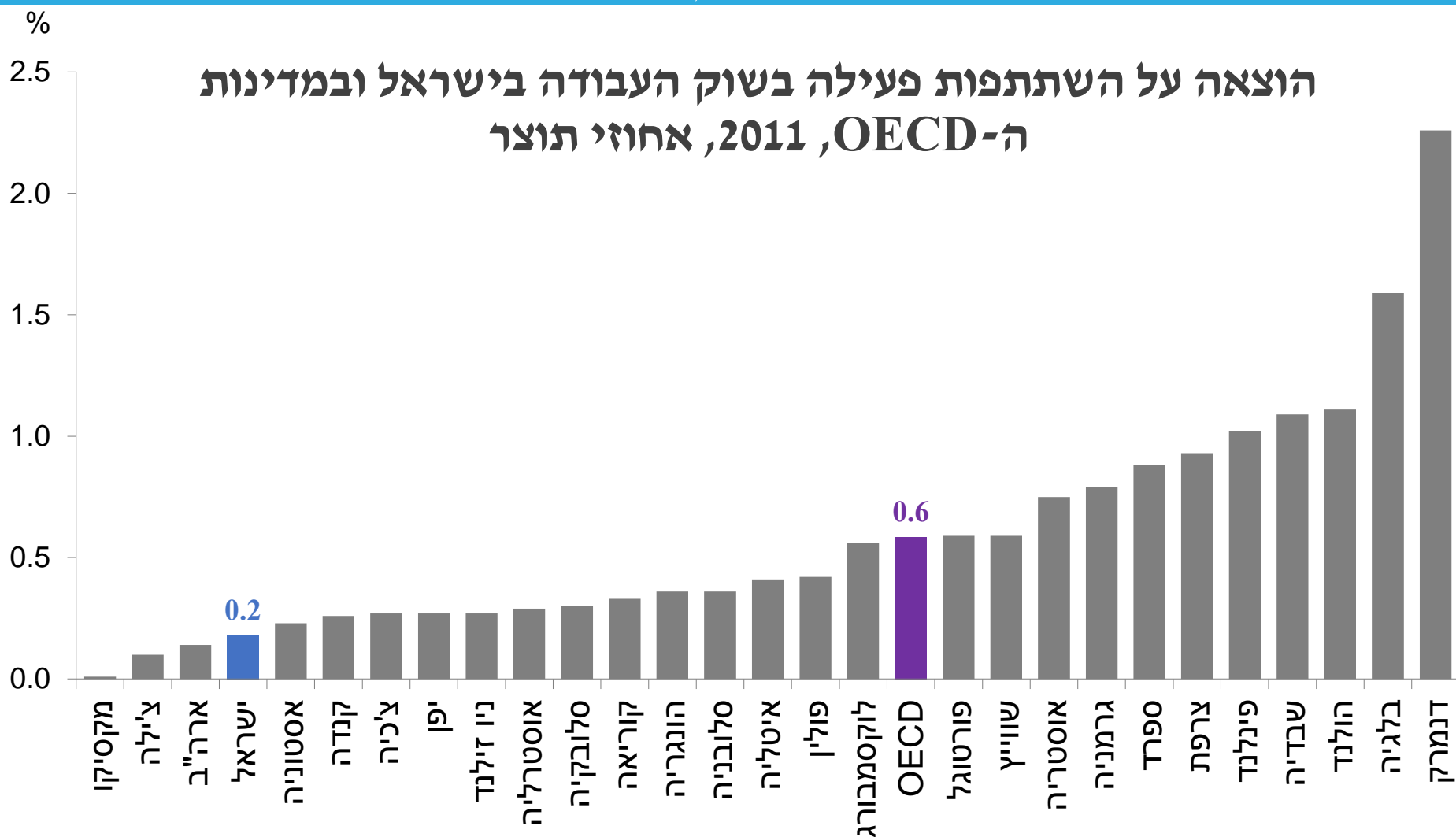

*נתוני שנת 2014 או הנתונים העדכניים ביותר הזמינים

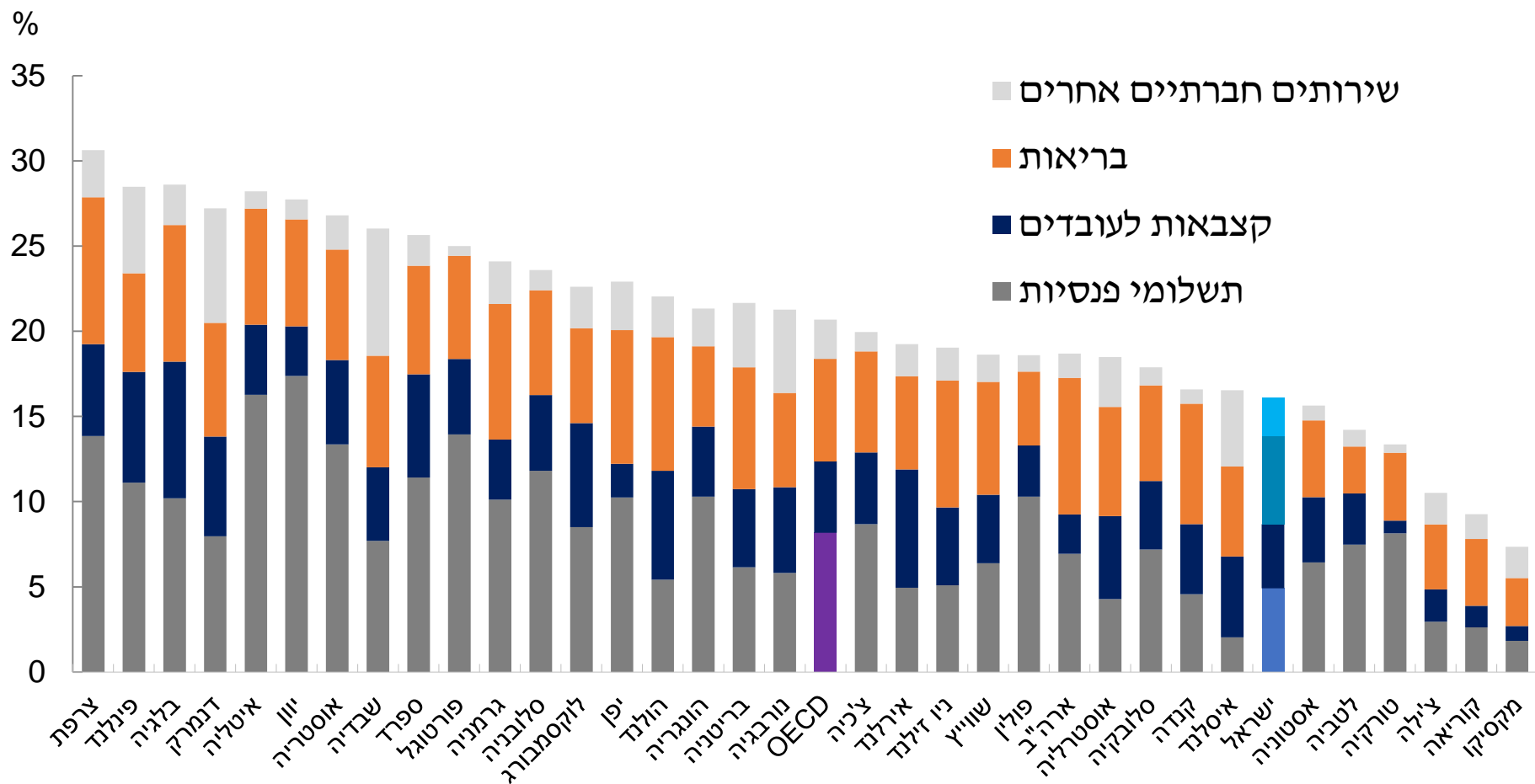
ההוצאה על השתתפות פעילה בשוק העבודה בישראל נמוכה חרף הצטברות מחקרים המעידים על תרומת כלים אלו להגדלת תעסוקה ושכר

הוצאה על השתתפות פעילה בשוק העבודה בישראל ובמדינות
ה-OECD, 2011, אחוזי תוצר

ההוצאה החברתית כאחוז מהתוצר, 2016

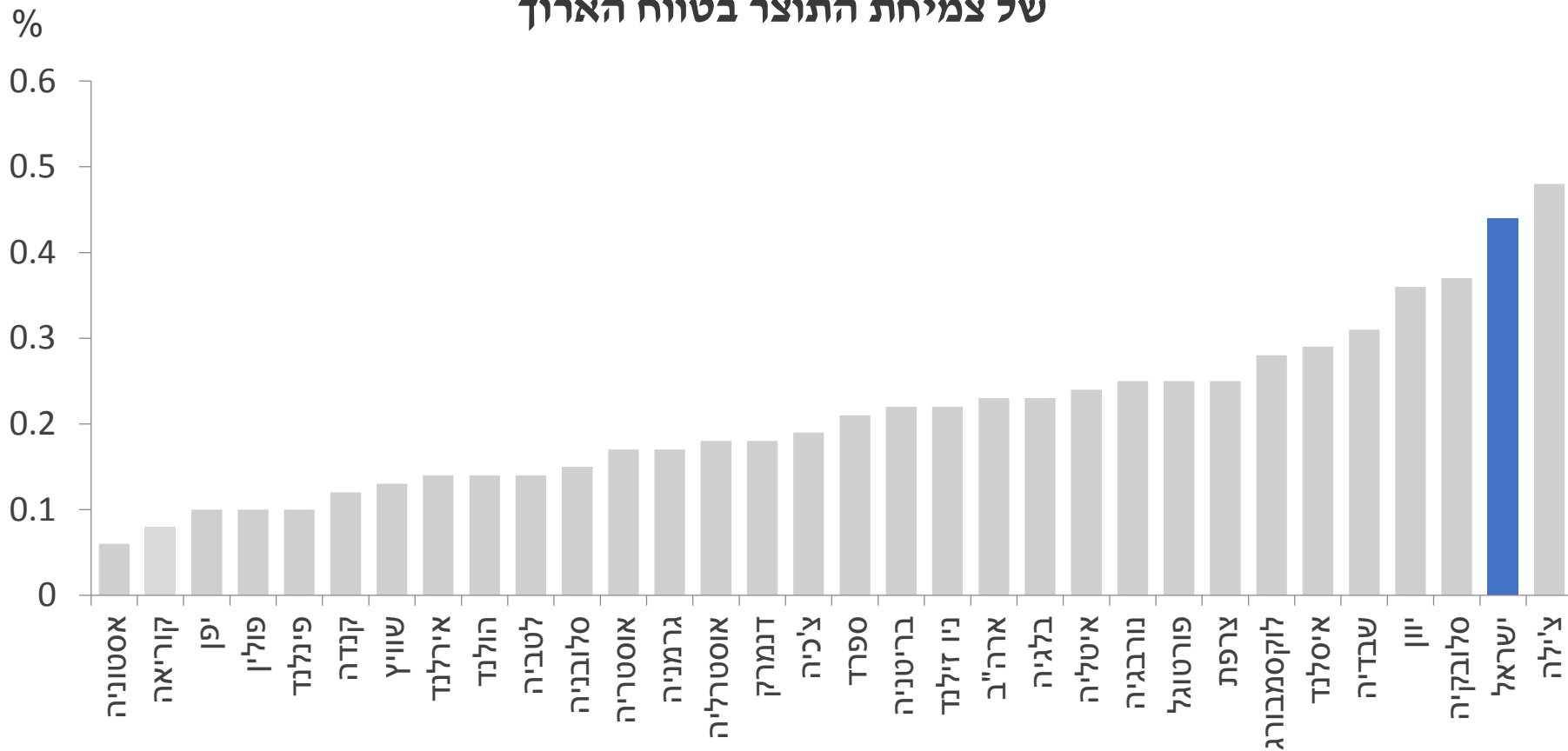
- ❖ **מדיניות הממשלה תמרצה כניסה לשוק העבודה ובכך תרמה לעלייה בשעורי התעסוקה בכל קבוצות האוכלוסייה ולירידה באי השוויון הכלכלי.**
- ❖ **למדיניות הממשלה תרומה נמוכה יחסית להפחתת אי השוויון בהכנסה הפנויה בשל מיסוי ישיר נמוך יחסית ובעיקר בשל הוצאות רווחה נמוכות.**
- ❖ **מערכות החינוך וההכשרה המקצועית אינן מקנות במידה מספקת את המיומנויות הנדרשות להשתלבות מוצלחת של כל חלקי האוכלוסייה בשוק העבודה; מיומנויות אלו נמוכות בהשוואה בינלאומית למרות שפע יחסי בעובדים בעלי השכלה גבוהה.**

- ❖ יש לפעול להעלאת רמת מיומנויות היסוד של העובדים בישראל באופן שיאפשר השתלבות בשוק עבודה משתנה; נדרש להגדיל את ההשקעה במערכת החינוך בדגש על הרחבת ההעדפה המתקנת; להגדיל את היקף התכנים הטכנולוגיים במערכת החינוך בכל הדרגים, כולל הנדסאים ומהנדסים.
- ❖ יש להגדיל את ההשקעה הממשלתית בהכשרה מקצועית באמצעות סבסוד תכניות ההכשרה; יש למדוד את האפקטיביות של תכניות ההכשרה ולעדכן אותן בהתאם ליעילותן ולממצאי המדידה.
- ❖ הרחבת מס ההכנסה השלילי תשפר את מצב העובדים בעלי הכנסה נמוכה.
- ❖ השקעה בחינוך ובהכשרה למיצוי פוטנציאל ההון האנושי של האוכלוסייה בישראל, היא המפתח להגדלת הפריון והצמיחה בטווח הארוך, באופן שמכליל את כלל האזרחים.

ישראל צפויה להפיק תועלת רבה מהשקעה בחינוך בשכבות החלשות

ההשפעה של רכישת מיומנויות בסיסיות* לכלל התלמידים על הקצב השנתי של צמיחת התוצר בטווח הארוך

*מיומנויות בסיסיות = ציון של 420 לפחות במבחן PISA

תודה